

ÇANAKKALE BOĞAZI PLİYOSEN OLUŞUKLARI

Pliocene Sediments of the straits of Dardanelles

Güler TANER*

* Ankara Üniversitesi, Fen Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, ANKARA
Çanakkale Boğazı'nın Anadolu kıyısında, Lapseki-İntepe arasında yüzeyleyen Neojen Sedimanları

nın, Molluska faunasına dayanarak, yaşını ile Tetis ve Paratetis paleocoğrafyası içerisinde bölgenin yerini saptamak amacı ile bu çalışma yapılmıştır. Sedi manlar boğaz boyunca kuzeydoğu-güneybatı istikametinde, yaklaşık 8 km. genişlikte yayılmakta, paleozoik şistler üzerine uyumsuzlukla oturmakta ve Kua-terner.'e ait detritik tortullar ile örtülmektedir. Toplanan Molluska faunası Gelibolu Yarımada sı faunası ile karşılaştırıldığında büyük bir benzerlik içinde olduğu, ancak orada yüzeyleyen Kilitbayır Formasyonu (Ponsiyen) ve Eceabat Formasyonu (Par-skoviyen) Anadolu yakasında mevcut olmayıp, sadece Gelibolu Formasyonunun yüzeyletiği saptanmıştır.

Fauna ve kaya türü özelliklerine dayanarak Gelibolu Formasyonu'nun yaşının Romaniyen-Akçagiliyen olduğu saptanmış, yine bu özelliklere dayanarak Alt ve Üst Romaniyen olarak ayırma olanağı bulunmuştur. Kirli beyaz renkli, iri taneli gevşek dokulu ve yaklaşık 70 m. kadar kalınlıktaki Alt Romaniyen Alt yaşındaki kumtaşları İntepe'de en iyi bir şekilde görülmekte (İntepe Üyesi) ve bol olarak *Unio oriova-censis*, *Potomida (P.) berbestiensis*, *Potomida (P.) craiovensis*, *Potomida (P.) intepei* n. sp., *Potomida (C.) çanakkaleensis* n. sp., *Melanopsis (C.) dinodosus* n. sp., *Melanopsis (C.) hybostoma amara-dica*, *Viviparus mammatus*, *Valvata (C.) crusitensis*, *Valvata (C.) piscinalis* gibi bol Molluska faunası içermektedir.

Bunların üzerinde uyumlu olarak 50 m. kalınlıkta, sarı kumtaşları ve marnlar yer almaktadır. (Yapıldak Üyesi) En güzel örneklerini yine İntepe ve Yapıldak-Tekkedere vadisinde veren bu tortullar da bol olarak: *Mastra karabugasica*, *Mastra ososkovi*, *Mastra subcaspia*, *Mastra venjukovi*, *Pirenella caspia*, *Theodoxus (C.) licherdopoli scriptus*, *Melanopsis (C.) lanceplata*, *Melanopsis (C.) alutensis* gibi Molluska faunası içermektedir. Bu faunaj^a dayanarak üyenin yaşı Alt Romaniyen Üst=Akçagiliyen olarak kabul edilmiştir.

Yapıldak Üyesi sedimanları üzerine uyumlu olarak yaklaşık 100 m. kadar kalınlıkta tatlısu kireçtaş-larının geldiği saptanmış olup bol olarak *Dreissena (D.) polymorpha* içermektedirler. Umurbey Üyesi olarak isimlendirdiğimiz bu seviyenin yaşı Üst Roman! yen=Akçagiliyen olarak kabul edilmiştir.

Çalışılan havza Dazik ve Kaspik Havza faunasını birlikte içermektedir. Arazi gözlemlerimize ve yukarıdaki faunaya dayanarak Akçagiliyen'in alt sınırının Romaniyen'in alt sınırı ile eşit olmayıp, Akçagiliyen'in biraz daha üst seviyeden başlatılması gereği ile Romaniyen ile aynı zaman aralığını gösterdiği sonucuna varılmıştır. Yani Alt Romaniyen Üst-Üst Romaniyen=Akçagiliyen'dir.

The aim of this investigâtion is to find out the paleocoğrafical situation of the Neogene sediments outcropped between Lapseki and İntepe, by examing the local Molluscan fauna. The age of the Gelibolu Formation has been determined as Romanian=Aktchagylian basing on faunal and the lithological properties and also the Early and Late Romanian times have been distinguished.

This Neogene basin includes both the Caspic and Dasic basins' faunas together. in conclusion, it has been revealed that the lower boundary of Aktchagylian is not equal to the Romanian's lower boundary and Aktchagylian's should be made strat from a bit upper levels, and only by this way the time interval of the Aktchagylian and Romanian could

be considered equal to each other.